

PÅSKE

FOTO: JAN STORFOSSEN

Livreddere i 50 år

I 50 år er hunder brukt systematisk til å redde mennesker. Det startet i snøskred, men i dag brukes medlemmene i Norske Redningshunder i alle former for ettersøkning. Hanne Henden fra Kongsberg er beredskapsansvarlig i Buskerud og i ferd med å trene opp sin egen valp, Frost.

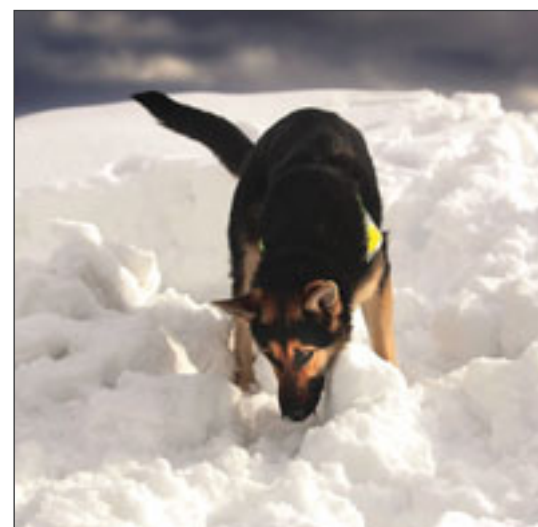
SIDE 32-33

Verdens beste livredder

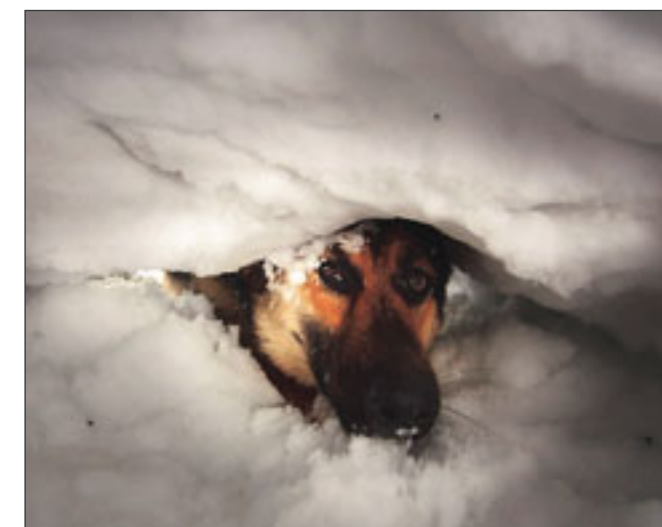
Tross all teknologi som finns. Ingen har funnet noe som kan konkurrere med hundens nese i ettersøkninger. Etter 50 år er Frost og hans kolleger fortsatt verdens mest effektive livreddere.

SAMSPILL: Det er ikke bare bikkja det kommer an på. Samarbeidet mellom fører og hund er avgjørende for å få fram en god redning-ekvipasje.

IVRIG: Frost er bare ett år, men tegner allerede til å bli en god redningshund.

EFFEKTIV: På få sekunder fant Frost Lps nedgravde medarbeider.

Den ett år gamle schæferen Frost fra Kongsberg er riktig nok bare rekrutt. «Elev» står det på selen hans. Likevel bruker han bare noen sekunder på å finne og grave seg ned til Lps medarbeider.

Hundefører og eier Hanne Henden er godt fornøyd og har store forventninger til at Frost skal bli en topp redningshund om et år eller to. Men han har en lang utdannelse, tusener av treningstimer og strenge godkjenningsprøver foran seg, før Frost kan få den gjeve uniformen – selen hvor det står «Redningshund».

Samspill

Hanne Henden vet hva som skal til, både av hunden og henne selv. Det er nemlig ikke bare bikkja det kommer an på. Det er samspillet mellom hund og fører som utgjør en effektiv redningsenhet.

Om Frost er elev, så er Hanne rutinert instruktør i Norske Redningshunder,

foreningen som fyller 50 år i disse dager. Henden har hatt to godkjente hunder før, men den siste er nettopp pensjonert. Derfor er hun i gang med den spennende oppgaven å trene opp en ny livredder.

Sommer og vinter

Bruk av hund i ettersøkninger kom i gang ved en tilfeldighet. Under en leteaksjon i et snøskred, la den legendariske hjelpekorpsmannen Kåre Skalstad merke til at en liten hund snuste ivrig i et område i skredet. Der fant menneskene en begravd person. Etterpå begynte Skalstad å jobbe systematisk med å bruke hundens nese til å finne savnede.

Til å begynne med var det først og fremst i snøskred hunder ble brukt. Derav betegnelsen lavinehunder. Organisasjonen fikk da også navnet Foreningen Norske Lavinehunder. Etter hvert ble det også mer aktuelt å bruke bikkjer i søk etter mennesker som hadde gått seg bort, også på barmark. Derfor ble navnet senere forandret til Norske Redningshunder. Leting etter savnede i ruiner er også tatt med som en del av virksomheten. I dag er det separate godkjenninger for hunder i tre kategorier – vinter, barmark og ruin.

Ved siden av de frivillige i Norske Redningshunder, utdannes også politihunder i ettersøknung.

Det er lagt ned store ressurser i å få fram tekniske hjelpemidler for å finne mennesker som borte. Men fortsatt er det ingen teknologi som er i nærheten av den samme effektiviteten som ei godt trent hundenes.

God til å spa

– Det er en hobby for spesielt interesserte, sier Hanne Henden.

– Ikke minst blir du god til å spa snø. Det skal mye trening til for å få fram og vedlikeholde en god redningshund. Hun trener minst to ganger i uka. Øvelsene legges opp så realistisk som mulig. På vinteren innebærer det spesielt å spa ut snøskred og grave hverandre ned for at hundene skal få noen å lete etter.

Hundeførerne betaler hele utdannelsen selv og bruker det meste av ferie og fritid på virksomheten. Under aksjo-

ner får de dekket kjøregodtgjørelse, men ikke noe mer. Det sies at en ferdig utdannet redningshund er verd 200.000 kroner.

– Det er interessen for å hjelpe andre som driver meg. Det gir veldig mye å oppleve takknemligheten fra folk som blir reddet eller pårørende. Dessuten er det godt miljø og samhold i organisasjonen. Interesse for å drive med hund er selvfølgelig også en viktig del, sier Henden.

FUNNI! Hanne Henden og Frost representerer verdens mest effektive hjelpemiddel i ettersøkninger.

GODKJENT: Pål Bakken og Shadow er for tida de eneste A-godkjente i Kongsberg og Numedal. FOTO: PRIVAT

Ved siden av den «tekniske» trening, kreves det god fysisk form – både av hund og fører.

Lek

Frost tegner til å bli en klassisk redningshund. Han er allerede en stor og kraftig schæfer med masse energi og har stor glede av å søke. For bikkjene er dette en lek, som det gjelder å stimulere i størst mulig grad. Samtidig er han læ-

revillig og lydlig.

Flertallet av redningshundene er schæfere, men det brukes også retrievere og gjeterhunder. Rasen har ikke så stor betydning, det er det enkelte individs egenskaper som teller, forklarer Hanne Henden.

Foreningen har i dag ca. 1.200 medlemmer i Norge. Av disse har omtrent 100 fullt godkjente vinterhunder og like mange på barmark. Det er tre godkjeningsgrader – rekrutt, B- og A-hunder.

Bare de siste brukes i redningsaksjoner.

I Kongsberg og Numedal er det i øyeblikket bare en godkjent ekvipasje. Det er Pål Bakken og Shadow på Rødberg. Theresia Staaland i Veggli er i tillegg i ferd med å få sin godkjenning. Hanne Henden regner med at hun og Frost kan bestå sin A-prøve på barmark neste år, mens hun regner enda et år før de er ferdig utdannet i snøskred.

Snill arbeidsgiver

Ved siden av å trene egen hund, er Hanne svært aktiv i organisasjonen. Hun er beredskapsansvarlig, eller operativ leder i Buskerud. Henden har dermed ansvaret for organiseringen på skadestedet, når foreningens ekvipasjer er involvert. I fjor var de med 29 aksjoner i Buskerud, i tillegg til at de bisto nabo-distriktene i ni tilfeller.

– Den tilsvømte rekorden var fire ak-

sjoner på ett døgn. Da er det veldig fint å ha en snill arbeidsgiver, sier frisøren som jobber på Salong 830 i Kongsberg.

JAN STORFOSSEN (TEKST OG FOTO)

LPIFAKTA

- Norske Redningshunder (NRH) er en landsomfattende humanitær redningsorganisasjon. Organisasjonen utdanner hunder og hundeførere til bruk i redningstjenesten og sprer informasjon om hundens muligheter til å finne mennesker som er savnet.
- Kaare F. Skalstad og hans hund Heidi var Norges første

lavinehundekvipasje. Tanken om å bruke hund i redningstjenesten oppsto under en redningsaksjon etter et snøskred på Upsete i 1947. Skalstad la merke til at en liten hund tilhørende en hytteeier viste interesse for et område i skredet. Hunden snuste og gravde litt med poten og fant en vott. Den mistet så interessen og gikk videre. På dette stedet ble det satt i gang søk med

sondestenger og det ble gjort funn.

- Kaare kunne ikke glemme opplevelsen med hunden og begynte å bygge videre på tanken om å utnytte hundens luktesans til å finne mennesker som er savnet. I 1956 så Foreningen Norske Lavinehunder (FNL) dagens lys under ledelse av Kaare F. Skalstad. Fra den spede

begynnelse med sju hundeførere på det første kurset har Foreningen Norske Lavinehunder vokst til en landsomfattende organisasjon. Organisasjonen skiftet i 1992 navn til Norske Redningshunder.

- I august 1999 ble det for første gang sendt sivile hunder ut av Norge på redningsoppdrag. Etter

jordskjelvet i Tyrkia reiste åtte ruinsøksekvipasjer og tre ledere fra Norske Redningshunder nedover på oppdrag fra Utenriksdepartementet for å bistå med søksarbeidet. I romjulen 2003 ble gruppen Norwegian Search and Rescue Team sendt til Bam i Iran for å bistå etter jordskjelvkatastrofen der.

- De seneste årene har NRH til enhver tid på landsbasis ca. 100 godkjente ettersøkningshunder, 100 lavinehunder og 25 ruinsøkshunder i døgnberedskap. Ekvipasjene (hund og fører) har en gjennomsnittlig tjenestetid på seks til sju år.

Kilde: Norske Redningshunder